

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום חמישי כ"ז בכסלו תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

יבמות - ע"ה

1. לתנא דבי ר' ישמעאל, מדוע הוצרכו שלשה פסוקים ללמד איסור אכילת תרומה לטבול יום?
 - א. 'עד אשר יטהר' ללמד שלא נטהר במלאות ימי הטהרה, אלא רק אחרי טבילה. ב. 'ובא השמש' ללמד שגמר טהרתו רק בהערב שמש.
 - ג. 'עד מלאות' ללמד שאף הטעון קרבן נטהר לתרומה, כבר בהערב שמש.
2. לתנא החולק, 'עד אשר יטהר' בא להשמיע שזב מחוסר כיפורים אסור באכילת קדשים עד שיביא קורבנו. מדוע הוצרכו שני פסוקים?
 - א. מיולדת שתקופת טומאתה מרובה, לא היינו יודעים את זב. ב. מזב שלא הותר כלל, לא היינו יודעים יולדת שבימי הטהרה אם ראתה, אינה נטמאת.
3. מנין שלטמא אסור אף לנגוע בתרומה עד הערב?
 - א. לגבי כלי טבול יום: 'במים יובא וטמא עד הערב וטהר' - לענין מגע למעשר טהור, לענין מגע לתרומה טמא. והוא הדין אדם. [ומסתבר להעמיד 'וטמא' בתרומה, כשם שלענין אכילה, תרומה חמורה ממעשר שצריך אף הערב שמש]
 - ב. מצינו ביולדת - 'בכל קדש לא תגע' הכוונה לאיסור אכילה שיש בו מיתה כשם שההמשך 'ואל המקדש לא תבא' עוסק באיסור שיש בו מיתה, [ובנגיעה אין מיתה] וקרא הכתוב לאכילה 'תגע' ללמד שלמי שאסור לאכול, אסור גם לנגוע.
4. פצוע דכא שלא ידעה משנעשה פצוע, אשתו אוכלת בתרומה. כשיטת מי נאמר?
 - א. 'לר' אלעזר - רק כר"א ור"ש הסוברים 'משתמרת לביאה פסולה מהתורה, [אלמנה לכהן גדול מן האירוסין וכיוצא ב]אוכלת בתרומה'.
 - ב. 'לר' יוחנן - אף כר' מאיר, הסובר שאינה אוכלת, כאן מותרת מכח 'שכבר אכלה' קודם שנפצע. [אשת כהן שמת בעלה, אינה אוכלת, שפקע קנינה]
5. אלו מימרות למדנו בענין 'פצוע דכא' ו'כרות שפכה'?
 - א. פצוע דכא - כל שנפצעו ביצים שלו, ואפילו אחת מהן, ואפי' ניקבו, ואפילו נמוקו, ואפילו חסרו כל שהוא.
 - ב. ריבריב"ב שמע מחכמים בכרם ביבנה: כל שאין לו אלא ביצה אחת, הרי הוא כסריס חמה וכשר לבא בקהל. שהתורה אסרה רק כשנפצע.
 - ג. ניקבו ביציו אינו מוליד. והיה אדם שניקבו ביציו כשטיפס על דקל, שלח שמואל לרב, צא וחזר על בניו מאין הם.
 - ד. שמואל: פצוע דכא בידי שמים [ממעני אמו, או מרעמים וברד] כשר. המקור: 'פצוע', ולא הפצוע מתחילתו. או מסמיכות לממזר שהוא בידי אדם.
 - ה. רבא: פצוע, דך, וכרות, שייך בכל אחד מהאברים הבאים - גיד, ביצים, וחוטוי ביצים.
 - ו. רבא: הראיה שפצוע דכא היינו באותו מקום. להו"א - מכך שהפסוק לא מנה דורותיו הבאים, משמע שאינו ראוי. למסקנא - דומיא דכרות שפכה מקור נוסף: מהסמיכות ל'ממזר' שפסולו נעשה באותו מקום.
 - ז. הראיה שכרות שפכה היינו באותו מקום. 'שפכה' - במקום ששופך. ואין לומר מחוטמו, כיון שמשמע שתמיד מקלח וע"י כריתה נהיה שופך.
 - ח. ניקב למטה מעטרה ויוצא כנגדו למעלה מעטרה [אלכסון] סבר רחב"א להכשירו. א"ל רבי אסי, בשם ריב"ל: עטרה - כל שהיא מעכבת מלהוליד.
 - ט. שנינו 'אם נשתייר מלא החוט מן העטרה, כשר'. ומספיק אם נשתייר על פני רובה. ודווקא כשהשירור כלפי ראשה של העטרה.
6. אם נחתך הגיד באלכסון, כקצה קולמוס. או שנחלק בתוכו כמרזב. מה דינו?
 - א. ר' הונא: כקולמוס - כשר. כמרזב - פסול. טעם החילוק - מרזב שולט בו אור, קולמוס לא שולט.
 - ב. רב חסדא: כמרזב - כשר. כקולמוס - פסול. טעם החילוק - 'מרזב' מושך את הזרע. 'קולמוס' אינו מושך.
 - ג. רבא הוכיח שלא כרב חסדא - כמו ברז חבית שקצר מלפניו ורחב מאחוריו, כך הגיד רחב מאחוריו ואף כקולמוס, מושך.
 - ג. בשם רב פפא להלכה: בין כקולמוס בין כמרזב - כשר.
 - רבינא אמר לאמימר שרב פפא הסתפק האם דין זה למטה מעטרה או למעלה. ובאמת פשיטא שלמעלה מעטרה, ואמר לאמימר רק לבחנו. מעשה שהיה במתא מחסיא - באדם שנחתך לו כמרזב ושייפו מר בר רב אשי עד שנעשה כקולמוס, והכשירו כרב הונא. מעשה שהיה בפומפדינתא - באדם שנסתם לו צינור הזרע, ויצא דרך צינור 'קטנים' סבר רב ביבי בר אבוי להכשירו כיון שאינו פצוע. אמר רב פפי: מפני שאתם באים ממשפחה אומללה. [בית עלי]

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)